

Сидить в темниці в'язень самотний
І скрізь блукає поглядом, смутний:
То по закуренім низькім склепінню,
То по стіні, по брудному камінню.

Над головою в нього розпустила
Нудьга свої широкі сиві крила.
А думка рветься в той широкий світ,
Його вкрива тепер весняний цвіт...

«Забудь той світ! міцна твоя темниця!»
І думка пада, мов підбита птиця.
Не плаче бідний в'язень, не ридає,
Сумний, понурий, край вікна сідав.

Перед вікном широка бита путь,
По ній чужі байдужі люди йдуть.
Хто йде, хто їде — на темницю гляне.
Холодний погляд!... Ох, як серце в'яне!

В темниці тут жива душа конає,
Ніхто про те не думає, не дбає...
Дорогою йде жінка молода.
Яка ж сумна, убога та бліда!

І на руках несе малу дитину,
Обгорнену в подерту сірячину.
Яка ж вродлива, гарна, мов картина,
Та безталанна вбогая дитина!

Побачив в'язень пару ту й зрадів,
А тільки вид йому як сніг збілів.
Ох, се ж його дружина молодая!
Ох, се ж його дитинонька малая!

«Здоров був, любий!» — жінка говорила, —
А в голосі її сльоза бриніла.
Але весела й жвавенька була
І щебетала дівчинка мала:

«Ку —ку, ку —ку! а де ти? тут, татусю?
Візьми на руці, поцілуй Марусю!»
Здавалось, певне, бідному дитяті,
Що татко жартами сховавсь за грати.

А татко ручку доні цілував
І гіркими сльозами обливав.
«Ох, ти ж моє дитя кохане, рідне!...»
А жінка мовила: «Радіє, бідне...

Мале, — його ще лихо не діймає;
Вже другий день, як хліба в нас немає.
В неділю ще за той нещасний хліб
Останню худобу жид загріб,

Продав за довг останню корову...»
І сльози жінці перебили мову;
До каменя холодного припала
І гірко, розпачливо заридала.

Мала дитина почала квилить
І стиха їсти в матері просить.
«Прощай!» — промовила понуро мила,
Дитину до віконця підсадила.

Татусь, цілючи свою дитинку,
Невільничого хліба дав скоринку...

Він погляд свій услід їм посилав.
Він і тепер не плакав, не ридав,

На очах в його сльози не блищали, —
Вони на серце каменем упали.
І в'язень руки заломив з журбою:
«Навіщо ми побралися з тобою!...»

[1889]

Примітки

Джерело : Леся Українка. Зібрання творів у 12 тт. — К. : Наукова думка, 1975 р., т. 1, с. 60 — 61.

Вперше надруковано в журн. «Зоря», 1889, № 23, стор. 335.

Автограф — ІЛШ, ф. 2, № 747, стор. 1 — 4.

Датується 1889 р. на підставі першодруку.

Подається за збіркою « [На крилах пісень](#) », К., 1904, стор. 20 — 22.